

Cách đây không lâu, có hai vợ chồng kia về thăm gia đình ở Việt Nam. Khi hai vợ chồng trở lại Hoa Kỳ, một số bạn bè ngày trước cùng quê mượn đến thăm hỏi tình gia đình và bà con ở quê nhà. Nghe vậy, hai vợ chồng bèn rủ một bạn cùng xóm và một bạn đến để có nhậu thì giờ trò chuyện với nhau. Sau bữa ăn, một người ngồi ở phòng khách để xem hình ảnh quê hương và nghe hai vợ chồng người bạn kể chuyện chuyện đi của mình.

Bà vợ hằng hái bắp đều nói. Nhưng bà không theo theo theo đuôi rõ ràng và đi vào nhậu chi tiết mà không cần chi tiết. Thấy vậy ông chồng ngất ngàng và nói: "Bà nói không có thể lập lang gì hết, để tôi kể cho." Thấy rồi ông chồng tuôn kể cho bạn nghe hai ông bà đi thăm những đâu, gặp những người nào, thành phố bây giờ ra sao.

Trong khi ông chồng nói, bà vợ ngồi nghe nhưng có vẻ sốt ruột lắm. Chỉ vài phút bà liền chen vào sự việc của ông chồng cho chính xác hơn. Chồng hỏi ông nói: "Chúng tôi đi taxi thì phí tiền và đến nhà một chồng nói là đi taxi", bà vợ gật đầu và nói: chỉ có 25 phút thôi! Ông chồng thấy chi tiết đó không quan trọng nhưng cũng sự việc theo lời vợ: "Vâng, dù đi taxi sẽ tốn tiền nhưng về nhà cũng mau. Một lát sau, khi ông nói: Ba ngày sau, tức là tháng Sáu chúng tôi đi ra Đà Nẵng. Bà vợ liền chen vào: "Ông nói rồi, thì bây giờ mình đi! Tôi vì mấy người bà con năm nay lại thêm một ngày nữa." Ông chồng có vẻ bối rối nhưng cũng đi và kể tiếp.

Còn một lần ông nói đến những chi tiết như như, như đến tên người hay nói những gì liên quan đến con số là bà vợ gật đầu và sự việc ngay. Có lúc hai vợ chồng ngừng hỏi câu chuyện và cãi nhau vì không đồng ý về những chi tiết đó. Thấy vậy chồng gật đầu và sự việc mình hoài, ông chồng giận quá nên nói: "Bà nhớ gì hết thì bà kể đi, đừng làm gì chồng tôi hoài vậy!" Khi ông nói như vậy thì bà vợ mới thôi gật đầu và để yên cho chồng nói.

Trong suốt câu chuyện người chồng kể, bà vợ đã chen vào và sự việc của ông ít nhất là 10 lần. Những người có tính gì như vậy, không thể yên lòng nghe những lúc nào cũng mượn nói. Một nhà tâm lý nói rằng, bạn tính tự nhiên của con người là mượn nói chứ không mượn nghe. Điều này đã chứng tỏ, nói để hơn là yên lòng nghe. Trong việc này cũng như việc khác, chúng ta thường mượn phát biểu ý kiến, mượn nói ra để mình suy nghĩ, mượn để, mượn nói lên quan điểm của mình cho người khác biết chứ ít có ai mượn yên lòng nghe ý kiến và quan điểm của người khác. Có người nói rằng, bí quyết để tập được tính chú ý nghe và tránh được thói hay ngắt lời là ngừng miêng chờ đợi trong khi đang nghe.

Có nhiều lý do khiến ta không thể chú ý nghe khi người khác nói, nhất là nếu người đang nói là vợ, chồng hay con cái, là những người chúng ta không cần gì ích lợi hay xã giao nữa.

1. Vì lo suy nghĩ câu trả lời

Khi người phải người nói, chúng ta không nghe đầy đủ, rõ ràng điều người đó muốn nói vì tâm trí chúng ta đang bận suy nghĩ để tìm câu trả lời. Câu trả lời đó có thể là để giải thích, phản hồi, chấp thuận, phân bua, bào chữa. Cũng có thể là cho thấy ý kiến của mình hay hơn, đúng hơn. Có hai vợ chồng kia, hai bà vợ nói điều gì ông chồng cũng không để ý. Khi thì ông phải phản hồi, khi thì ông chấp thuận, và thậm chí ông không hiểu ý vợ muốn nói. Vì có mặt của ông, ông nghĩ là bà vợ ông lúc nào cũng cho là bà khôn ngoan hơn, hiểu biết hơn ông. Vì thế, khi bà đưa ý kiến hay nói về một vấn đề gì ông cũng muốn chấp thuận là ông nói đúng hơn hoặc biết rõ hơn.

2. Vì tự ái

Người có nhiều tự ái khi vợ hay chồng nói điều gì họ ít tiêu cực một chút là nghĩ rằng người đó chê mình hay để lộ cho mình. Vì tự ái, chúng ta không thể nghe đầy đủ những gì người khác muốn nói. Không những thế, khi người đó bắt đầu nói là chúng ta đã thấy khó chịu, lo sợ và không muốn nghe.

Ví dụ khi chồng đi làm về, bà vợ hỏi: Anh có gì để nói cho tôi hay hơn bác sĩ cho con chưa? Ông chồng nghĩ là vợ trách mình sao không lo cho con hay là trách mình hay quên nên không nghe câu hỏi của vợ, cũng không trả lời đúng câu hỏi đó nên người nói vợ và vợ bực bội: "Bà nay là công việc làm không kịp, anh không có một phút nào nhớ để nói cho ai hết!" Bà vợ nói: "Em có trách anh gì đâu, em chỉ hỏi là anh có hay hơn bác sĩ cho con chưa, nếu chưa thì bây giờ em gọi." Nhiều khi chỉ một việc nhỏ như vậy hay chồng là người nhiều tự ái hay nhiều mặt của mình, cũng có thể đi đến chỗ cãi nhau hoặc giận nhau.

3. Cho là mình đã biết rồi

Có nhiều người sau một thời gian sống bên nhau người bắt đầu, biết một ít về người đó thì nghĩ

là mình đã biết tất cả về người đó rồi. Vì thế không cần nghe những gì người đó nói nữa. Nếu chúng ta nghĩ rằng mình đã biết bà vợ hay ông chồng của mình quá rồi, đến nỗi không cần nghe nữa người đó nói nữa thì chúng ta là người quá tự tin và thiêu cần mĩ. Thái độ không cần nghe cũng đã biết rồi cả chúng ta sẽ khiếm người kia chán, không muốn nói nữa, vì có nói cũng vô ích.

Có hai vợ chồng kia thường hay giận nhau vì ông chồng khoe là ông đoán được ý nghĩ của vợ trước khi bà nói ra. Một ngày nọ gần cuối tháng, bà vợ hỏi chồng: "Anh ơi, trong công việc còn bận không?" Ông chồng trả lời: "Hỏi làm gì vậy? Chances bà chồng nên đi mua sắm chút gì? Thôi bà ơi, quần áo giày dép chật đầy nhà rồi, không có mua gì nữa hết!" Bà vợ tức quá rơm rớm nước mắt nói: "Em có định đi mua sắm gì đâu? Em chỉ hỏi để xem mình có thể giúp gì ít tíen vợ nhà tháng này không? Ông chồng thấy vậy sắp khóc nên hỏi ân hận đâu giúp gì: "Sao tự nhiên em lại muốn giúp tíen vợ nhà, có chuyện gì hay sao?" Lúc đó bà vợ mới vỡ òa khóc và nói: Em mới nghe tin ba đau nặng phải đưa vào nhà thương!" Nếu người chồng kia không bẽn lẽn thay đổi thái độ, hoặc nếu người vợ có tính hay giận thì hai vợ chồng đã mất cả hai hiểu nhau và nâng đỡ nhau trong lúc có chuyện lo buồn.

4. Vì những lo lắng hay cảm xúc trong lòng

Khi trong lòng có chuyện lo lắng, chúng ta cũng khó có thể tập trung tập trung được mà lắng nghe. Nếu biết vợ hay chồng đang lo lắng mà đi đâu hay đang bận tâm suy nghĩ vì cớ gì, chúng ta không nên làm người đó bận tâm thêm về những chuyện khác ít quan trọng hơn, hoặc chỉ cần bàn đến. Chồng hơn như chồng đang lo học bài để mai thi, chúng ta không nên phân tâm chuyện tíen bốc hay chuyện con cái như người nên chỉ chồng thi xong hơn nói.

Có khi chúng ta không thể chú ý nghe vì điu người kia nói khi nào trong lòng ta mất cảm xúc nào đó. Cảm xúc đó có thể là buồn, vui, như thường, giận dữ hay ân hận, hối tiếc. Khi những cảm xúc đó tràn đầy quá mức, chúng ta không thể chú ý lắng nghe. Một bà mẹ kia mất đứa con gái khi con mới 18 tuổi. Dù chuyện đau thương này xảy ra đã nhiều năm nhưng mỗi khi nghe bên bè nói chuyện về con gái của họ, bà không thể nào chú ý nghe vì bà lại nhớ đến con và lại khóc.

Có người nói rằng nghe nan đề của người khác dễ hơn là nghe nan đề của vợ hay chồng mình, vì khi nghe nan đề của người thân, cảm xúc chúng ta bị lôi cuốn vào nên có thể nghe một cách khách quan được. Có những vợ chồng có nhu cầu nan đề cần nói ra để thông tỏ tâm tình hoặc để giải thích những hiểu lầm nhưng không thể nào nói với nhau được. Họ nói đến vấn đề

đó là ngườ i này nườ i giở n là i ho c ngườ i kia bu n tở i khóc lóc. Trong trờ ng h p đó, chúng ta c n xét i c m xúc c a mình và c g ng k m ch nh ng c m xúc đó. N u không nh ng chuy n c n nói s không bao gi nói ra đ c. Ho c n u c n, chúng ta nên m i m t ngườ i mà v ch ng tin c y cùng nghe trong cu c đ i thơ i đ giúp ta ngăn ch n nh ng c m xúc b t i đó.

Có bà v kia, khi bi t ch ng gian d u v i ngườ i khác, bà mu n h i th ng ch ng đ ông nh n tở i ch không th ch i n a. Nh ng bà đã không dám nói. Ch ng nh ng vì bà bi t ch ng s không nghe nh ng cũng vì khi nghĩ đ n nh ng i ph i nói là bà đã run lên và th y ngh n trong c . Cu i cùng, bà đã m i cha m ch ng đ n đ trình bày m i chuy n. Tr c m t nh ng ngườ i i n tu i và có th m quy n, bà th y an tâm h n và cũng đ k m ch c m xúc c a mình h n.

Th a quý v , chúng tôi v a trình bày b n lý do khi n chúng ta không th chú ý nghe khi ngườ i khác có đ i u mu n nói. B n lý do đó là: (1) vì tính thi u kiên nh n, hay ng t i. (2) vì chúng ta lo suy nghĩ câu tr i đ phân bua, ch ng ch , bào ch a. (3) Vì t ái, luôn luôn nghĩ là ngườ i kia s phê bình, chê trách ho c đ i i cho chúng ta. (4) Vì tính hay vố đoán, cho là không c n nghe mình đã bi t r i. (5) Vì nh ng lo l ng hay c m xúc trong lòng. Trong câu chuy n gia đình k t i, chúng tôi s trình bày nh ng lý do khác khi n chúng ta không th chú ý i ng nghe, m i quý v nh đón nghe.

Minh Nguyên

Ch ng Trình Phát Thanh Tin Lành